

Trantsizio Energetikoari eta Klima Aldaketari buruzko Legearen lanketa

Oinarrizko Dokumentua kontrastatzeko prozesua

PARTAIDETZAREN MEMORIA

2021eko abuztua

Aurkibidea

- 1- SARRERA. DOKUMENTU HONEN XEDEA
- 2-TESTUINGURUAN JARTZEA. TRANTSIZIO ENERGETIKOARI ETA KLIMA ALDAKETARI BURUZKO LEGEA LANTZEKO PROZESUAREN TESTUINGURUAN GAUZATUTAKO PARTE-HARTZE PROZESUA
- 3- PARTE HARTZEKO GAITUTAKO KANALAK ETA PARTE-HARTZEAREN ADIERAZLEAK
- 4- JASOTAKO IRITZI ETA PROPOSAMEN NAGUSIAK
- 5- ONDORIOAK. PARTE-HARTZEAREN ERAGINA ETA PROIEKTU HONEN ETORKIZUNEKO PARTE-HARTZE FASEETARAKO GOMENDIOAK

ERANSKINAK

1. eranskina- Tailerretan parte hartu duten eragileen zerrenda
2. eranskina- - Tailer bakoitzean jasotako ekarpenak
3. eranskina- - Tailerren osteko formularioaren bitartez parte hartutako eragileen zerrenda
4. eranskina- - Irekiaren bitartez jasotako ekarpenak

1

Sarrera. Dokumentu honen xedea

Sarrera. Dokumentu honen xedea

Dokumentu honen xedea da jendartean aurkeztea Euskadiko Trantsizio Energetikoari eta Klima Aldaketari buruzko Legea (aurrerantzean, TEKAL) lantzeko Oinarrizko Dokumentuaren inguruan gauzatutako partaidetza-prozesuan lortu diren emaitzak.

Parte-hartze prozesua esandako araua egiteko hasierako fase batean garatu da; beraz, haren helburua bikoitza izan da:

- Alde batetik, eragileen eta herritarren iritzia haztatzea Eusko Jaurlaritzak Oinarrizko Dokumentuan planteatzen duen proposamenaren inguruan, zeina, funtsean, etorkizuneko Legea gidatu beharko luketen helburuei eta zeharkako printzipioei baitagokie.
- Bestetik, eta nagusiki, Lege horren aurreproiektuak jaso beharko lituzkeen elementuei buruzko ekarpenak modu irekian biltzea.

Arau honen prestaketa-prozesuaren barruan partaidetza noiz planteatu eta gauzatu den (hasierako unea, funtsean, estrategia-arloko gaiei heltzen zaiena) eta gaiaren ezaugarriak zein diren kontuan hartuta, erakunde-, gizarte- eta ekonomia-eragileen partaidetzari garrantzi berezia ematea erabaki da. Horretarako, ikuspegi zabal batetik gai horrekin lotura handiena duten eragileen tipologiak identifikatu dira, modu horretan jatorri eta sentsibilitate guztietako iritzia eta ekarpenak jaso ahal izateko.

Horrez gain, herritarren iritzia ere jaso nahi izan da, zeren eta ulertzen baita herritarrentzat interes handia duen gai batez ari garela; izan ere, etorkizuneko TEKALren xedapenek eta orientabideek, zalantza barik, eragin handia edukiko dute kontsumo- eta bizimodu-ereduetan.

Partaidetza-prozesu honen ikuspuntua, batez ere, baterako sorkuntzekoa izan denez, une honetan ezinezkoa da zehaztea zer-nolako eragina izango duten eragileen eta herritarren iritziek eta ekarpenek Legearen aurreproiektuan. Beraz, eragin horren balorazioa aurreproiektua dagoenean egin beharko da, une horretan aztertu ahal izango baita zein neurritan erantzuten dien prozesu honetan zehar gehienek adierazi dituzten iritzi eta proposamenei.

2

TESTUINGURUA JARTZEA. TRANTSIZIO ENERGETIKOARI ETA KLIMA
ALDAKETARI BURUZKO LEGEA LANTZEKO PROZESUAREN TESTUINGURUAN
GAUZATUTAKO PARTE- HARTZE PROZESUA

Trantsizio Energetikoari eta Klima Aldaketari buruzko Legea

Eskualdeek eta toki-entitateek hartzen dituzte klima-aldaketa arintzeko neurrien % 70 baino gehiago eta horretara egokitzeko neurrien % 90 ere, halaber, EBko legeria osoaren % 70 aplikatzen dute, hau da, gastu publikoaren heren bat eta inbertsio publikoaren bi heren. Horrenbestez, 2050ean neutraltasun klimatikoa lortzeko helburuak eskualdeen eta toki-entitateen sostengua eta lankidetzara behar ditu.

Egitear dauden aldaketen muntak eta garrantziak justifikatzen dute TEKAL bat onartzeko beharra, EAEko lurraldearen antolamendu juridikoan klima-aldaketaren aldagaia sartzeko eta trantsizio energetikorako oinarri egokiak ezartzeko. Bestalde, nahiz eta trantsizio hori arrakastaz osatu eta berotegi efektuko gasen isurpenetarako proposatutako murrizketa lortu, ebidentzia zientifikoak adierazten du klima-aldaketa hamarkadetan zehar ondorio saihestezinak izango dituen gertakaria dela, eta horrek gizarte osoaren egokitzapen-ahalegina eskatzen du, ondorioen kostua leuntzeko.

Eraldaketa sakon horrek arriskuak eta aukerak sortzen ditu, epe labur, ertain eta luzera, ekoizpenaren, ezagutzaren eta pertsonen gaitasunekin lotuta eta, hortaz, baita euskal gizarteak egokitzeko eta balio ekonomikoa eta ongizate-maila handiagoak sortzeko duen gaitasunarekin ere. Adibidez, enpresa-estrategia berriak eta negozio-eredu berritzaileak, zeintzuek, efizientzia energetikoa eta materialen erabilera hobetuz, produktibitatea areagotu eta karbono-aztarna murriztea lortuko baitute (esaterako, e-fuelak, gas berdeak eta hidrogenoa, mugikortasun-modu berriak, emisio gutxiko prozesuak, industria digitala, lehenengo sektore jasangarria,...).

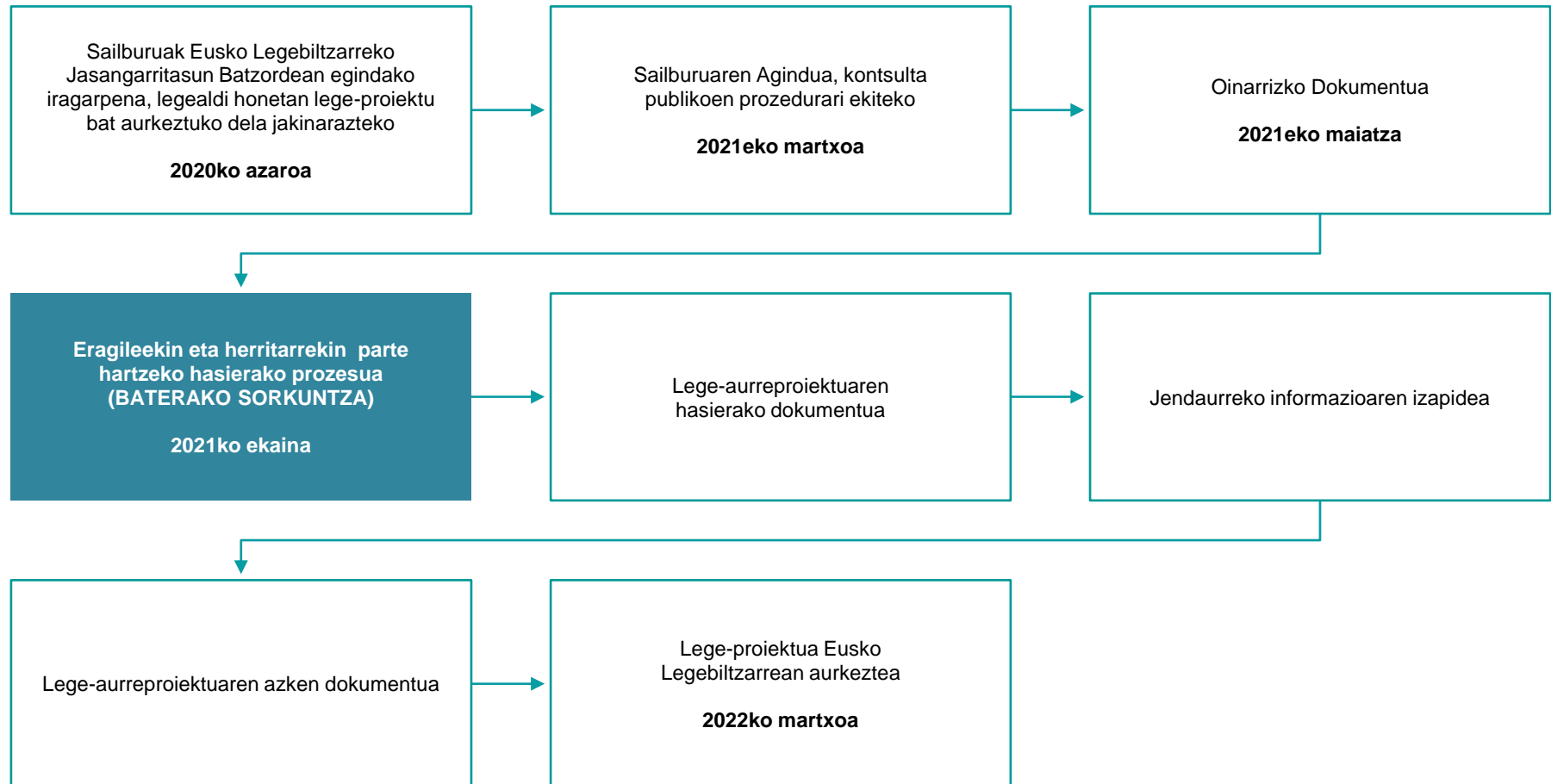
TEKALK aukera emango du Euskadiko errealitatera eraginkortasunez egokitzeko bai nazioarteko zein estatuko arau- eta legegintza-alorra bai zero emisio garbiko ekonomia baterako trantsizioa egiteko erabiltzeko moduko estrategiak eta tresnak, euskal ekonomiaren errealitatearekin bat datozen plangintza eta ibilbide-orri errealisten esparruan. TEKALK egokitzapen-neurriak jaso behar ditu, inpaktuei aurrea hartzeko eta susperraldia errazteko.

TEKALK lanabesak ematen lagundu behar du, eragile ekonomiko eta sozialek arrisku horiek guztiak modu ezinhobean kudeatu ditzaten, epe laburrean hasita baina epe luzera begira.

Dagoeneko hasi behar da lanean, Euskadiren lehiakideen eta Espainian, Europan eta munduan dituzten enpresen atzetik ez geratzeko. Berandu jarduteak zailtasun handiagoak ekarriko ditu euskal ekonomiaren eta euskal enpresen lehiakortasunari eta herritarren ongizateari eusteko, bai eta beroriek areagotzeko behar den eraldaketa gauzatzeko ere. Eraldaketa erronkarekin batera agertzen zaigu ingurumen-jasangarritasunaren dimentsioa kontuan hartzeak dakarren aukera handia produktibitate tekniko eta ekonomikoan, baita ingurumenekoan ere, hobekuntzak bermatzeko, karbono-aztarna txikiagoa duten materialak, prozesuak, produktuak eta zerbitzuak garatuz eta erabiliz.

Parte-hartzea TEKAL egiteko prozesuaren barruan

Aurreikusita dago parte-hartzea funtsezko elementua izango dela TEKAL egiteko. Ildo horretan, Oinarrizko Dokumentuarekin lotutako prozesua lehenengo mugari handia da Legea landu eta onartzeko fase guztietan bidaide izango den partaidetzaren ibilbidean.

3

PARTE HARTZEKO GAITUTAKO KANALAK
ETA PARTE HARTZEAREN ADIERAZLEAK

Parte hartzeko gaitutako kanalak eta parte-hartzearen adierazleak

Parte hartzeko 3 kanal gaitu dira, ondo bereizitako 2 kolektibori zuzenduta:

ERAGILEAK

HERRITARRAK

EZTABAIDARAKO GUNEA ERAGILEEKIN EGINDAKO TAILERRETAN + TAILERREN OSTEKO ONLINE FORMULARIOA

Gonbidapen bidezko partaidetza da, eta parte hartzeko gonbidapenak bidali zaizkie gai horrekin lotura zuzena duten hainbat izaeratako 80 entitate sozial eta ekonomikori baino gehiagori (hasieran posta elektronikoko bidez, eta hasiera batean izena eman ez zuten entitateei telefono bidezko jarraipena egin zaie), bai eta Eusko Jaurlaritzako eta Foru Aldundiko zenbait sail eta entitatereen ordezkariari eta Udalsarea2030i ere.

Kolektibo “aditu” honen partaidetzarako kanal bikoitza atondu da:

- Eztabaida irekirako tailer bakoitzean atondu den gunea bera, partaidetzarako eta eztabaidarako lehenengo aukera gisa antolatuta.
- Tailerren ostean ekarpenak idatziz egiteko aukera, xede horretarako gaitutako online formulario baten bidez. Gonbidapen hau tailerretan parte hartu duten entitateei nahiz parte hartu ez dutenei bidali zaie, ulertu baita kanal honek partaidetza lasaiagoa eta kolegiatuagoa ahalbidetzen zuela, zeren eta entitate bakoitzean hausnarketa eta barne-eztabaida egiteko aukera ematen baitu.

Tailerretan guztira 87 pertsonak hartu dute parte 59 eragileren ordezkari gisa. Tailerren osteko online formularioei dagokienez, 39 galdetegi jaso dira, Eusko Jaurlaritzako zenbait sailetatik eta entitatetatik zetozen 4 barne

EZTABAIDA IREKIA IREKIAN

Edozein herritarri edo eragileri irekitako eztabaida aurkeztu eta ahalbidetu da Irekiaren bidez.

Eztabaida kualifikatuagoa izan dadin, honako dokumentu hauek argitaratu dira:

- Oinarrizko Dokumentua.
- Klima Aldaketaren aurkako 2050erako EAEko Estrategia (Klima 2050).
- 2030erako Euskadiko Energia Estrategia.
- Eusko Jaurlaritzaren larrialdi klimatikoaren adierazpena.
- Eusko Legebiltzarraren larrialdi klimatikoaren adierazpena.
- 7/2021 Legea, maiatzaren 20koa, klima-aldaketari eta trantsizio energetikoari buruzkoa (estatukoa).
- Hausnarketarako honako gai hauek mahaigaineratu dira:
- Zein neurritan zaude ados Oinarrizko Dokumentuak etorkizuneko Legerako proposatzen dituen HELBURUEKIN?
- Zeintzuk izan behar dira Lege honen bidez ARAUTU BEHAR DIREN FUNTSEZKO GAIK/ERRONKAK?
- Zein TRESNA JASO BEHAR DITU etorkizuneko Legeak euren helburuak lortu ahal izateko?

Proposamen 1 jaso da.

Egindako tailerren informazio orokorra

Guztira, 10 tailer egin dira, denak modu telematikoan, eta hauexek dira parte-hartzearen adierazleak:

EGUNA ETA ORDUA	ENTITATEEN TIPOLOGIA	Parte hartu duten eragileen kopurua	Parte hartu duten pertsonen kopurua
Ekainaren 14an, astelehenean, 11:00etatik - 13:00etara	Udalsarea 2030 Sareko toki-entitateak	14	16
Ekainaren 15ean, asteartean, 9:00etatik 11:00etara	Foru Aldundiak	2	7
Ekainaren 15ean, asteartean, 12:00 etatik 14:00etara	Eusko Jaurlaritzako sailak eta entitateak	7	14
Ekainaren 16an, asteazkenean, 9:00etatik 11:00etara	Orotariko enpresa-elkarteak	4	6
Ekainaren 16an, asteazkenean, 12:00etatik 14:00etara	Energia intentsiboko eta materialak eraldatzeko industriako klusterrak eta enpresa-elkarteak	4	4
Ekainaren 16an, asteazkenean, 15:30etik 17:30era	Ezagutzaren arloko entitate eta pertsona adituak (unibertsitateak, zentro teknologikoak, profesionalen elkargoak, ...) (*)	10	13
Ekainaren 17an, ostegunean, 9:00 etatik 11:00etara	Mugikortasun-sektoreko klusterrak eta enpresa-elkarteak	10	11
Ekainaren 17an, ostegunean 12:00etatik 14:00etara	Lehenengo sektoreko, eraikuntzako eta kontsumoko klusterrak eta enpresa-elkarteak	4	4
Ekainaren 17an, ostegunean, 15:30etik 17:30era	Ingurumenaren babesarekin eta gizarte-garapeneko beste arlo batzuekin lotutako gizarte-entitateak	5	5
Ekainaren 18an, ostiralean, 9:00 etatik 11:00etara	Euskal energia-sektoreko enpresak	6	7
GUZTIRA		65	87

(*) Azkenik, pertsona guztiek eragile baten ordezkari gisa hartu dute parte, eta ez da adituen parte hartzerik izan banakako gisa.

Tailarren osteko formularioa bete duten eragileen profilari buruzko informazioa

4

JASOTAKO IRITZI ETA PROPOSAMEN NAGUSIAK

IRITZIA: Adostasun-maila OINARRIZKO DOKUMENTUAN JASOTAKO HELBURUEI DAGOKIENEZ

Helburua	Oso txikia	Txikia	Ertaina	Handia	Oso handia	Batezbestekoa 1-5eko eskalan
Euskadin neutraltasun klimatikoa lortzea, beranduezez 2050ean, urte horretan berotegi efektuko gasen emisio garbirik egon ez dadin; horretarako, bidezko trantsizio energetiko eta klimatiko bati ekin beharko zaio.	%0	%7	%10	%26	%57	4,3
EAEko lurraldearen erresilientzia handitzea, klima-aldaketari dagokionez	%0	%0	%7	%26	%67	4,6
Deskarbonizazioaren aldeko prozesu guztiak bultzatzea Euskadiko sektore sozioekonomiko guztietan eta jarduera ekonomikoa, enpresen lehiakortasuna, enpleguaren kalitatea eta gizartearen ongizatea handituz	%0	%5	%10	%27	%59	4,4
Trantsizio energetikoaren aukerak aprobetxatzea garapen teknologiko eta enpresarialerako gaitasunak bultzatzeko	%0	%2	%17	%26	%55	4,3

Ekarpinak, 1- Zein BESTE HELBURU ESTRATEGIKORI erantzun beharko lieke Trantsizio Energetikoaren eta Klima Aldaketaren euskal Legeak?

OHARRA: Gehien adierazi diren ekarpinak biltzen dira hemen, bai tailerretan bai tailerren osteko formularioaren bitartez jasotakoak. 2. eranskinak tailer bakoitzean jasotako ekarpenen laburpena biltzen du.

- Bada kontzientzia argia erronkak gizartearen sektore ekonomiko eta talde guztiei eragiten diela.
- Energia-kontsumoaren murrizketa funtsezko helburutzat hartzen da, eta, horretarako, apustu egiten da kontsumo-eredu berri baterako estrategia global baten eta energia-eraginkortasun handiago baten alde, bai eta mugitzeko moduak aldatzearen eta kontsumitutako energia batez ere berriztagarria eta karbonorik gabekoa izatearen alde ere.
- Halaber, autohornikuntza behin baino gehiagotan aipatu da, bai eta, energiarako bidezko prezioak lortzeko, komunitate energetikoen eta sektore publikoaren pisu handiagoko ekosistema energetiko berri bat ere.
- Garrantzi berezia ematen zaio kontsumoari. Finkatu behar den kontsumo-eredu berri bat, gure bizi-ereduan aldaketak egiteko.
- Karbono-aztarna murrizten laguntzeko ekodiseinuak eta ekonomia zirkularrak duten garrantzia nabarmendu da, bai eta biomaterialek, autohornikuntza energetikoa sustatzeak,... dutena ere.
- Bidezko trantsizioaren eta gizarte-inklusioren (inor atzean ez uztea) helburua erdigunekoa eta zeharkakoa izan behar da, bereziki enpresa txikiei eta gizarte-sektore babesgabeen dagokienez. Bada aipamenik ahultasun energetikoari buruz, konpondu beharreko arazo gisa ikusita.
- Ez dago adostasunik gizarte-kolektiboen artean helburu sektorialak ezartzearen komenigarritasunari buruz, baina enpresek ikuspuntu sektorializatuagoa daukate helburuak zehaztean, eta apustu egiten dute helburuak inguruabarrei egokitzearen eta kasu eta sektore bakoitzean erronka eta mugari errealistak ezartzearen alde.
- Adostasun orokortua antzematen da tarteko helburu neurgarriak ezartzearen komenigarritasuna dela-eta, aurrerapenak agerian uzteko eta bilakaeraren jarraipena egin ahal izateko, baina, betiere kontuan hartuta helburuak malguak eta unean uneko errealitate teknologikora moldatuak izan behar direla.
- Enpresen eta zentro teknologikoen bidez I+G, ekintzailletza eta laguntza-zerbitzuak babestea funtsezkoa da ekoizpen- eta kontsumo-eredu berri honen aukerak aprobetxatuko dituzten sektore lehiakorrei eusteko.
- Energia- eta ekoizpen-eredu berri horrek eskaintzen dituen kalitatezko enplegu-aukerak aprobetxatzearen aldeko apustua egiten da.
- Bada aipamenik lurraldeari eta, batez ere, landa-eremuari begirunea edukiko dien garapen-eredu berri baten alde.
- Herritarrak ahalduztearen aldeko apustua egiten da, aurre egin behar diogun erronkaren garrantziaz jabetu daitezen sustatuz, bai eta “erantzukidetasuna”ren aldekoa ere, funtsezko jokabide-printzipio gisa.
- Eragileak eta herritarrak elkarrekin bat etortzea bera helburutzat jotzen da.

Ekarpenak, 2- Zein HELBURU ETA MUGARRI KUANTITATIBO GLOBAL ezarri beharko lituzke Legeak?

OHARRA: Gehien adierazi diren ekarpenak biltzen dira hemen, bai tailerretan bai tailerren osteko formularioaren bitartez jasotakoak. 2. eranskinak tailer bakoitzean jasotako ekarpenen laburpena biltzen du.

- Nolabaiteko “berdinketa” gertatu da bi jarreraren artean:
 - Alde batetik, badago jarrera bat Europako konpromisoetatik eta Estatuko legeetatik ondorioztatzen direnak baino asmo handiagoko helbururik ez ezartzearen aldekoa dena. Jarrera horren arabera, noizbait asmo handiagoko helburuei ekingo balitzaie, babes-neurri espezifikoek lagunduta egin beharko litzateke gure sektore ekonomikoen lehiakortasuna kolokan ez jartzeko.
 - Bestetik, asmo handiagoko jarrera bat dago, konpromiso europarrak gainditzen dituzten helburuak hartzearen komenigarritasuna adierazten duena.
- Hainbat helburu-proposamen jaso dira CO2 eta BEGren isurpenekin eta energia-kontsumoarekin lotuta, bai eta energia berriztagarriak erabiltzearekin ere.
- Badaude zenbait ekarpen helburu global horietarako tarteko helburuak ezartzearen komenigarritasuna adierazten dutenak. Horrelako ekarpen gehienek aipatzen dute 2030era eta 2040ra begirako helburuak ezartzearen komenigarritasuna. Haratago ere badoa ekarpenen bat eta bost urteko helburuak proposatzen ditu. Oro har, tarteko helburu horiek orientagarriagoak izan behar dutelako iritzia dago, eta adierazleen benetako bilakaeraren arabera modulatu ahal izango liratekeela pentsatzen da.

Ekarpenak, 3- Zein BETEBEHAR/KONPROMISO ezarri beharko lituzke Legeak SEKTORE/ERAGILE ZEHATZENTZAT? Nolakoa izan beharko litzateke deskarbonizazioa sektore jakin batzuetan? Zer motatako ibilbide-orri sektorialak zehaztu beharko lirateke?

OHARRA: Gehien adierazi diren ekarpenak biltzen dira hemen, bai tailerretan bai tailerren osteko formularioaren bitartez jasotakoak. 2. eranskinak tailer bakoitzean jasotako ekarpenen laburpena biltzen du.

- Ekarpen orokor gisa, sektoreen deskarbonizaziorako ibilbide-orriak ezartzearen aldeko apustua egiten da. Ibilbide horiek neurketa-tresnetan oinarritu beharko lirateke, denbora-eszenatoki desberdinei begirako plangintzak egin ahal izateko eta beharrezko neurri zuzentzaileak hartu ahal izateko.
- Ikuspegi global horretaz gain, ibilbide-orri edo konpromiso zehatzak proposatzen dira honako sektore hauentzat (hainbat eragileren aldetik adostasun handiagoa azaltzen duten ekarpenak biltzen dira hemen):
 - Garraio-sektorea, 2040. urtea aipatzen da emisioetan murrizketa nabarmenak lortzeko eta garraio-bide jasangarriagoen (trena) aldeko apustua egiteko horizonte gisa.
 - Etxebizitza-sektorea, eraikitako parkea birgaitzeari lotuta, batez ere.
 - Energia-ekoizleak, energia berriztagarriak sortzeko konpromiso zehatzak adierazita.
 - Energia-kontsumo intentsiboko industria.
 - Administrazioa, birgaitze energetikoari dagokionez.
 - Udalerrak, mugikortasunari dagokionez.
 - Lehenengo sektorea, berotegi efektuko gasen murrizketa nekazaritza eta abeltzaitza ekologikoa areagotzearekin lotuta.

Ekarpenak, 4- Oinarrizko Dokumentuan adierazitakoez gain, zein BESTE ZEHARKAKO PRINTZIPIO jaso beharko lituzke Legeak?

OHARRA: Gehien adierazi diren ekarpenak biltzen dira hemen, bai tailerretan bai tailerren osteko formularioaren bitartez jasotakoak. 2. eranskinak tailer bakoitzean jasotako ekarpenen laburpena biltzen du.

- Zeharkako printzipio ugari mahaigaineratu dira. Adostasun handiena bildu dituztenak jasotzen dira hemen:
- Bidezko trantsizioa.
- Etorkizuneko arauak aipatzen dituen elementuen arteko ikuspegi integratua (trantsizio energetikoa eta klima-aldaketa).
- I+G sustatzea.
- Osasunarekiko lotura.
- Tresna ekonomikoak, eta pizgarriak emateko eta finantzatzeko tresnak modernizatzea.
- Ekonomia zirkularra sustatzea.
- Enpleguari eta industria-ehunari eustea.
- Enpresa txiki eta ertainak babestea.
- Ekintzailletza bultzatzea.
- Pobrezia energetikoaren aurka borrokatzea eta hornikuntza bermatzea. Autokontsumorako eta autohornikuntzarako eskubidea.
- Kontsumo arduratsua.
- Neutraltasun teknologikoa.
- Maila anitzeko gobernantza eta lankidetzak publiko-pribatua.
- Jarduera-sektoreak digitalizatzea.

Ekarpenak, 5- Zein PLANGINTZA-tresna jaso beharko lituzke Legeak nahitaez?

OHARRA: Gehien adierazi diren ekarpenak biltzen dira hemen, bai tailerretan bai tailerren osteko formularioaren bitartez jasotakoak. 2. eranskinak tailer bakoitzean jasotako ekarpenen laburpena biltzen du.

- Iritzi desberdinak antzeman dira gai horren inguruan:
 - ❑ Alde batetik, ez dago erabateko adostasunik arauak plangintzarako tresna zehatzik ezarri beharko lukeen ala ez erabakitzeko; izan ere, zenbait eragile ahalik eta malgutasun handienaren aldekoak dira. Horrek ez du esan nahi plangintzaren beharra baloratzen ez denik, baina zalantzak agertzen dira etorkizuneko legean tresna espezifikoak zehaztearen egokitasunari buruz. Edonola ere, tresna-mota horien diseinua errealismoan oinarritu behar dela defendatzen da, helburu argiak zehaztuta (funtsean, ibilbide-orri gisa) eta plangintza gaurkotzeko oinarria izango den ebaluazio zorrotza berekin dakarren gobernantza-eredu egoki bat finkatuta. Gainera, zeharka eta dauden plangintzen eta planen arteko sinergiak aprobetxatuz lan egiteko beharra adierazi da, Legearen inplikazioetara egokitzeko beharrezko neurriak txertatu daitezzen. Hala ere, plangintza-arloko sinergia horiek galga ere izan daitezke eredu- eta kontzeptu-aldaketarako.
 - ❑ Arauak tresna zehatzak jasotzea proposatzen duten eragileek honakoak aipatzen dituzte garrantzitsuenak direlakoan:
 - ✓ Klima eta energiari buruzko planak. Zenbait eragileren esanetan plangintza-tresna horiek udal/ eskualde mailan garatu beharko lirateke.
 - ✓ Plangintza energetikoa.
 - ✓ Lurralde Plan Sektorialak
 - ✓ Trantsizio energetikorako eta klima-aldaketarako irizpideak txertatzea hiri-antolamenduko planetan.
- Plan horiek urteko jarraipen-txostenak barne hartu behar dituztela adierazi da. Halaber, planok estrategikoak badira eta epe luzerako plangintza osatzen badute, euren helburuak aldizka berrikustearen aldeko apustua egiten da (5 urtez behin, adibidez).

Ekarpenak, 6- Zer tresna jaso beharko lituzke Legeak HELBURU ETA NEURRI SEKTORIALEI dagokienez?

OHARRA: Gehien adierazi diren ekarpenak biltzen dira hemen, bai tailerretan bai tailerren osteko formularioaren bitartez jasotakoak. 2. eranskinak tailer bakoitzean jasotako ekarpenen laburpena biltzen du.

3. galderan jasotako ekarpenez gain (Zein BETEBEHAR/KONPROMISO ezarri beharko lituzke Legeak SEKTORE/ERAGILE ZEHATZENTZAT? Nolakoa izan beharko litzateke deskarbonizazioa sektore jakin batzuetan? Zer motatako ibilbide-orri sektorialak zehaztu beharko lirateke?), honako tresna hauek aipatu dira sektoreen deskarbonizazioaren ibilbide-orriei dagokienez:

- Kontratazio publiko berdea.
- Finantziazio berdea.
- Fiskalitate berdea.
- Eraldaketa eta egokitzapen sektorialeko kontratuak.

Ekarpenak, 7- Zer tresna jaso beharko lituzke Legeak BIDEZKO TRANTSIZIORAKO ETA HORI FINANTZATZEKO NEURRIEI dagokienez?

OHARRA: Gehien adierazi diren ekarpenak biltzen dira hemen, bai tailerretan bai tailerren osteko formularioaren bitartez jasotakoak. 2. eranskinak tailer bakoitzean jasotako ekarpenen laburpena biltzen du.

- Fiskalitatea jarduteko tresna garrantzitsutzat jotzen da, baina, aldi berean, eraginkorra izan dadin, zerga-ereduaren aldaketa sakona izan behar dela adierazi da.
- Aipamen asko daude fiskalitate berdeari buruz, horrek pizgarri-tresna gisa funtzionatu behar duela ulertuta, bai eta birbanaketa-tresna gisa ere, inbertsio gehiago beharko dituzten kolektiboen (pertsonek, sektoreak, enpresak) trantsizio-prozesuak babesteko.
- Finantziarioa nahikoa izan behar da, batez ere arrisku handiena duten sektore eta eragile-motetarako (adibidez, ETEentzat eta gizarte-kolektibo babesgabeentzat).

Ekarpenak, 8- Zer tresna jaso beharko lituzke Legeak EGOKITZAPEN-NEURRIEI dagokienez?

OHARRA: Gehien adierazi diren ekarpenak biltzen dira hemen, bai tailerretan bai tailerren osteko formularioaren bitartez jasotakoak. 2. eranskinak tailer bakoitzean jasotako ekarpenen laburpena biltzen du.

- Azpiegitura berdeak.
- Epe luzerako baso-politika jasagarriak.
- Nekazaritza ekologikorako trantsizioa.
- Karbono-isurbideak.
- Uraren kudeaketa.
- Hiri-eredu trinkoa eta erabilera-nahasketaduna, lurzoru gehiago kontsumituko ez duena.
- Etorkizuneko arrisku klimatikoen kontzeptua txertatzea politika publikoen planak egitean.
- Ecological Fiscal Transfers. Finantziario handiagoa ingurumen-jarduera hobea dutela frogatzen duten administrazioetarako.

Ekarpenak, 9- Zer tresna jaso beharko lituzke Legeak ENPRESA GARAPENeko AUKERAK APROBETXATZEKO PIZGARRIEI dagokienez?

OHARRA: Gehien adierazi diren ekarpenak biltzen dira hemen, bai tailerretan bai tailerren osteko formularioaren bitartez jasotakoak. 2. eranskinak tailer bakoitzean jasotako ekarpenen laburpena biltzen du.

- Laguntza publikoak oso beharrezkoak izango dira. Nahikoak izan behar dira, baina, batez ere, une egokian heldu behar dira. Nabarmen hobetu behar dira laguntzak kudeatzeko prozedurak. Halaber, ezinbestekotzat jotzen da aurrekontu-esparru egonkorra izatea, ezarritako helburuak lortzeko egin behar diren inbertsioetarako segurtasuna eta aurreikusgarritasuna bermatzeko.
- Zenbait tresna zehatz aipatu dira, hala nola sektorekako lankidetzak-hitzarmenak, babes handiko laguntzak inbertsio handiak behar dituzten jarduera-tipologietako proiektu pilotuak garatzeko edo karbono-pull bat eratzea euskal enpresentzat.
- Honako lehentasun hauek mahaigaineratu dira:
 - Zirkularitaterako laguntzak.
 - ETE-etarako laguntzak.
 - Ekintzaile gazteentzako laguntzak.
 - Ingurumen arloko I+G+Brako laguntzak
 - Efizientzia energetiko handieneko eraikuntza sustatzeko pizgarriak.

Ekarpenak, 10- Zer tresna jaso beharko lituzke Legeak HEZKUNTZARI, IKERKUNTZARI ETA BERRIKUNTZARI dagokienez?

OHARRA: Gehien adierazi diren ekarpenak biltzen dira hemen, bai tailerretan bai tailerren osteko formularioaren bitartez jasotakoak. 2. eranskinak tailer bakoitzean jasotako ekarpenen laburpena biltzen du.

- Bat-etortze argia dago maila guztietan materia honetako prestakuntza nabarmendu beharri buruz. Hasteko, hezkuntza- curriculum barruan klima-aldaketari buruzko gaia sartu behar da eta, era berean, trantsizio energetikoarekin eta klima-aldaketarekin lotutako lanbide-heziketa eta unibertsitate-ikasketak indartu behar dira. Gazteenen kasuan, prestakuntza hori funtsezkotzat jotzen da kontsumo-eredu berriak sustatzeko.
- Halaber, prospektiba eta jarraipena ere aipatzen dira arlo honetan enplegu- eta gaitasun- eskaintzaren eta -eskaeraren artean gerta daitezkeen arrakalak aztertzeko.
- Era berean, apustu argia egiten da herritarrak oro har hezi eta sentsibiltzatzearen alde, hezkuntza-esparru formaletik haratago.
- Ekintza proaktiborako lanabesak txertatzearen aldeko apustua ere egiten da, ekintzailetzako ideiak eta proiektuak indartzeko, gazteen artean batez ere.
- I+G+Bren finantziarioari dagokionez, finantziario-esparru egonkor baten alde (urte anitzeko finantziarioa) egiten da apustu, bai eta TLR baxuak zein TLR altuak finantzatu ditzaketen finantziario-mekanismo eboluzionatuen alde ere. (*)
- Monitorizazioaren garrantzia nabarmendu da, neutraltasun klimatikoaren helburuak betetzen ari diren zehazteko, horretarako, gainera, behar adina baliabide behar dira, behar bezala koordinatuta.

() TRL (ingelesez, Technology Readiness Level) teknologia baten heldutasun-maila neurtzeko modu onartua da. Beraz, teknologia jakin bat bezala ulertu eta TRLari edo aurkitzen den mailari buruzko informazioa badaukagu, haren heldutasun-maila zein den jakin dezakegu. TRLak 0tik 10era bitarteko eskalan kokatzen dira, 0 maila ideia bati dagokiona, eta 9. maila kontsumorako komertzialki eskuragarri dagoen aplikazio edo "hedapen" bati dagokio.*

Ekarpenak, 11- Zein tresna jaso beharko lituzke Legeak GOBERNANTZARI dagokionez (koordinazioa eta lankidetzaz; jarraipena eta ebaluazioa; partaidetza, gardentasuna eta kontuak ematea)?

OHARRA: Gehien adierazi diren ekarpenak biltzen dira hemen, bai tailerretan bai tailerren osteko formularioaren bitartez jasotakoak. 2. eranskinak tailer bakoitzean jasotako ekarpenen laburpena biltzen du.

- Gobernantza ezinbesteko elementutzat jotzen da eta eragile guztiak hartu behar ditu barnean, baina tresna bizkorak erabiliz, ez formalegiak. Eragile batzuek apustu egiten dute hainbat esparrutan mekanismo edo tresna zehatzak sortzearen alde, beste batzuen ustetan, berriz, tresna berriak sortzeak zentzua du soilik egungo tresnak nahikoak ez direlako segurtasun osoa izanez gero.
- Herritarren parte-hartzea sartu behar da, baina, bereziki, gardentasuna eta kontuak ematea, kontuan hartuta prozesu horrek gure bizimoduan aldaketak beharko dituela.
- Garrantzi berezia eman behar zaio monitorizazioarekin eta ebaluazioarekin zerikusia duen guztiari, batez ere klima-aldaketaren ondorioei dagokienez, baina, baita udal- eta sektore-mailako adierazleei dagokienez ere. Ebaluazio-jarduera zorrotza, objektiboa eta independentea (baita kritikoa ere) izatearen garrantzia azpimarratu da.
- Eragileen arteko lankidetzak TEKAL bultzatutako lan-eredu bilakatu behar da, lankidetzak gainerako eragileen prozesuak aberastu ditzan. Lankidetzak ikuspuntu zabal batetik ulertzen da, bai eragileen arteko lankidetzari dagokionez (publiko-publikoa, publiko-pribatua, pribatua-pribatua) bai erakundeen barruan barne-mailako lankidetzari dagokionez ere. Maila anitzeko gobernantza-eredu baten alde egiten da apustu.
- Berariaz aipatu da TEKALren beraren gobernantza-eredu bat zehazteko beharra.

5

ONDORIOAK. PARTE-HARTZEAREN ERAGINA ETA PROIEKTU HONEN
ETORKIZUNeko PARTE-HARTZE FASEETARAKO GOMENDIOAK

Ondorioak. Parte-hartzearen eragina eta proiektu honen etorkizuneko parte-hartze faseetarako gomendioak

1. Eragileen parte-hartzea egokituz jo daiteke, bai ikuspuntu kuantitatiboaren aldetik bai kualitatiboarenetik. Profil guztietako eragile-kopuru handiak hartu du parte eta ekarpenen maila oso ona izan da, tailerretan bertan jasotakoei dagokienez nahiz tailerren osteko formularioaren bidezkoiei dagokienez. Proposamen ugari jaso dira eta Legearen aurreproiektua idazteaz arduratzen den taldeak aztertu beharko ditu. Aitzitik, herritarren parte-hartzea txikia izan da, ekarpen bakar bat jaso baita Irekiaren bitartez.
2. Herritarren aldetik izandako partaidetza txiki hori ulergarria izan daiteke partaidetza-prozesu hau TEKAL egiteko prozesuaren zein unetan gauzatu den kontuan hartuta. Prozesuaren diseinuan bertan erabaki zen herritarren parte-hartzerako unerik egokiena jendarteko informazioaren izapideari zegokiola, behin baterako sorkuntzako ariketa honetan parte hartu duten adituen ekarpenak aztertuta eta txertatuta eta, gainera, kontuan hartuta herritarren iritzia jaso izan zela jadanik 2021eko maiatzean Eusko Jaurlaritzako Prospekzio Soziologikoen Kabineteak egindako “Klima-aldaketari eta trantsizio energetikoari buruzko azterlana”ren bitartez.
3. Memoria hau idazteko momentuan, ezinezkoa da baloratzea zer-nolako eragina izango duen eragileen partaidetzak aurreproiektu horretan. Hori dela-eta, gomendatzen da aurreproiektuarekin batera eranskin bat aurkeztea, zein eduki dagozkien prozesu honetan jasotako ekarpenei eta zein beste ekarpen ez diren txertatu jakiteko, sartu ez izana behar bezala justifikatuta.

ERANSKINAK

1.eranskina

Tailerretan parte hartu duten eragileen zerrenda

UDALSAREA 2030 SAREKO TOKI-ENTITATEAK

Abanto-Zierbena
Arrasate
Balmaseda
Basauri
Beasain
Bergara
Errenteria
Laia Koop. Elkarte Txikia
Legutio
Mungia
Ordizia
Sestao
UGGASA
Urduña

FORU ALDUNDIAK

Bizkaiko Foru Aldundia:

- Ingurumen Zuzendaritza
- Iraunkortasun Zuzendaritza

Gipuzkoako Foru Aldundia:

- Ingurumen Zuzendaritza
- GHK-Gipuzkoako Hondakinen Kudeaketa

EUSKO JAURLARITZAKO SAILAK ETA ENTITATEAK

Enplegu eta Gizarteratze Sailburuordetza

Ingurugela-CEIDA (Ingurumen eta Irakasbideen Hezkuntza eta Ikerketarako Ikastegiak)

Lurralde Plangintzaren eta Hiri Agendaren Sailburuordetza

Nekazaritzako, Arrantzako eta Elikagai Politikako Sailburuordetza

Industria Sailburuordetza

Lanbide Heziketako Sailburuordetza

Osasun Sailburuordetza

ENPRESA-ELKARTE OROKORRAK

Cebek

Confebask

Mondragon Taldea

Konfekoop

ENERGIA INTENTSIBOKO ETA MATERIALAK ERALDATZEKO INDUSTRIAKO KLUSTERRAK ETA ENPRESA-ELKARTEAK

Aclima
Euskadiko Paper Klusterra Elkartea
Fagor Industrialia
Siderex, Siderurgiaren Klusterra Elkartea

EZAGUTZAREN ARLOKO ENTITATE ETA PERTSONA ADITUAK (UNIBERTSITATEAK, ZENTRO TEKNOLOGIKOAK, PROFESIOALEN ELKARGOAK ...)

Azti
Basque Centre for Climate Change (BC3)
Mendi Ingeniarien Elkargoa
Euskadiko Biologoek Elkargoa
EHU/UPV
Neiker
Orkestra-IVC
Tecnalia
Tecnum, Nafarroako Unibertsitatea

MUGIKORTASUN-ARLOKO KLUSTERRAK ETA ENPRESA- ELKARTEAK

Bizkaiko Kontzesionarioen Elkarte
Bizkaiko Tailerren Elkarte
Transitarioen Elkarte
CEBEK
Mugikortasun eta Logistikako Klusterra
Bizkaiko gasolina-zerbitzuguneak
Euskal Herriko Itsas Foroa
HEGAN
MAFEX
Uniport Bilbao

LEHEN SEKTOREKO, ERAIKUNTZAKO ETA KONTSUMOKO KLUSTERRAK ETA ENPRESA-ELKARTEAK

Aclima
Ascobi-Bieba, Bizkaiko Etxegileen eta Higiezin Sustatzaileen Elkarte
Eraikune
Konfekoop (nekazaritza-sektoreko dibisioa)

INGURUMENAREN BABESAREKIN ETA GIZARTE-GARAPENEO BESTE ARLO BATZUEKIN LOTUTAKO GIZARTE-ENTITATEAK

Basogintza Elkartea
Neguko kirolen Elkartea
Eguzki Talde Ekologista
Hirukide
Sareen Sarea

EUSKAL ENERGIA SEKTOREKO ENPRESAK

Bahía Bizkaia Gas
Euskadiko Energia Klusterra
Goener
Petronor Norte
Telur
Zabalgarbi

2.eranskina

Tailer bakoitzean jasotako ekarpenak

UDALSAREA 2030 SAREKO TOKI-ENTITATEETAKO klusterren eta enpresa-elkarteen ekarpenak (1. tailerra)

EREMUA	EKARPENAK
Helburuak eta printzipioak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Europako helburuak eta hartutako konpromisoak jaso beharko dira, besteak beste, EAEko Jasangarritasun Energetikoari buruzko 4/2019 Legean ezarritakoak. ▪ Non geratzen dira pertsonak? Trantsizio justua ezin da bigarren mailan geratu. Herritarren ahalduntzea (eta erantzukizuna) ezartzea helburu gisa. Pertsonak aldaketaren partaide izan behar dira ▪ Mugikortasunarekin zerikusia duen guztia helburu handi batean bateratzea. Flotak berritzea bigarren mailakoa izan beharko litzateke. Helburu Nagusia alferrikako joan-etorriak saihestea izan behar da, antolamendu eta kultura-aldaketa gisa bideratuz. ▪ Sorkuntza dezentralizatuak eredu aldaketaren helburu eta trakzio elementu izan beharko litzateke, makro sareen galerak murriztea ahalbidetzen duelako. ▪ Oinarrizko Dokumentuan jasotako helburuetan ondasunen ekoizpenaren eraginkortasuna aipatzen da, baina kontsumoari buruzko aipamen zehatzagoa egin beharko da. ▪ Udal-mailan emisio helbururik ez ezartzea, udalen eragin-ahalmen mugatua dela eta, erantzukizun indibiduala funtsezkoa den eremu batean.
Plangintza-tresnak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Udalerrii begira, Klima eta Energia Plan propioa izatera behartu beharko litzateke. ▪ Energia Jasangarrietarako Ekintza Planetatik (EJEP), Klimarako eta Energia Jasangarriarako Planetara (KEJP) igarotzea.
Babes-tresnak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Toki-eremutik zuzenean sustatu beharreko neurriei laguntzeko tresnak esplizituki ezartzea. Ez bakarrik aurrekontuei dagokienez, baita giza-baliabideei dagokienei ere. ▪ Inplikaturako eragile guztien informaziorako, sentsibilizaziorako, gaikuntzarako eta aliantzak garatzeko tresnak baliabideak sartzea. Herritarren gaikuntza tresna gisa sartzea, bai eta administrazio publikoetako langileena ere AAPP ▪ Udal-mailako oinarrizko tresna bat hiri-plangintza da. Eta LAGek dagoeneko barne hartzen dituzte gai horiek, baina tresna zehatzak finkatu beharko lirateke, gai hori plangintzaren kontzepzio edo bertako ikuspegitik landu dadin ▪ Fiskalitatea funtzesko elementua da. Zerga-esparrua goitik behera berrikusi behar da eta herritarak planteatutako helburuetarantz mugiaraz ditzaketen zerga-neurriak sustatzea
Gobernantza-tresnak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Helburuen betetze-mailaren jarraipena egiteko sistema bat txertatu behar da, toki-mailatik hasita, gehituz joateko eta lurralde-maila handiagoetara iristeko ▪ Kontuak emateak elementu garrantzitsua izan behar da. Udalak ere kontuak emateak hasita ▪ Legea anbizio handikoa izan behar da bere koordinazio-tadean. Aldaketa institucional bat behar dugu lan egiteko moduari dagokionez, dena erabat doitu egon dadin. Beste urrats bat eman behar da, beste egitura mota batean pentsatuz, gaur egun bakoitzak bere aurrekontuarekin jarduten baitu. Aztertu beharreko tresna bat aurrekontu bateratuak sortzea litzateke

EREMUA	EKARPENAK
Beste batzuk	<ul style="list-style-type: none">▪ Koherentzia behar dugu, baita barne-koherentzia ere erakunde beraren barruan. Ezin daiteke laguntza gehiago eman autobideak ibilgailu pribatuan erabiltzeko, autobus publikoan erabiltzeko baino▪ Erronka garrantzitsu bat finantza kudeaketan eraginkorrak izatea da, proiektuak aurrera atera daitezen▪ Digitalizazioa zeharkako elementu gisa sartu behar da

FORU ALDUNDIEN ekarpenak (2. tailerra)

EREMUA	EKARPENAK
<p>Helburuak eta printzipioak</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sektoreak eta azpi-sektoreak ez dira berdinak. Oraingoz, oso neurri homogeneoeekin ari gara, baina errealitate zehatzetara eraman behar da. Beharrezkoa da sektore bakoitzerako ibilbide-orri espezifikoko definitzea. Azpiegituren sektorea ere sartzea. Arrakasta zehazteko gaitasunean egon daiteke, baina, aldi berean, ezin dugu sektorerik atzean utzi ▪ Hondakinak gutxitzeko eta kudeatzeko helburuak berariaz aipatu behar dira, eta ez hiri-hondakinak bakarrik ▪ Egin behar duguna, badakigu. “Eragileen aliantza” lortzea da erronka. Eragileen arteko harremana/koordinazioa/lankidetzeta esplizituki txertatu behar da helburu gisa. Eragileak ekonomia zirkularreko egituretan benetan sartzea. Hau helburu gisa ezartzea ▪ Ekonomia zirkularra sustatzeko helburua esplizituki aipatu behar da, 3Rsak (materialen murrizketa bereziki azpimarratuz) eta balorizazio berriztagarria ▪ Helburuak bereizi behar dira jarduera “lausoetarako”, mugikortasuna den bezala ▪ Erreferentziazko urteak dituzten bitarteko helburuak zehaztu behar dira, ez soilik 2050erako azken helburua. Tarteko mugarrak dituen plangintza elkartuarekin eta birplanifikatzen joatea eta jarraipen-sistema bat izatea ▪ Karbono-hutsutegiak handitzeko helburuak jasotzeko beharra ▪ Garraioaren sektoreak gora egiten jarraitzen du. Gehien ekoizten duten sektoreek neurri gehiago aplikatu beharko dituzte ▪ Tarteko helburuak finkatu behar dira, epe labur, ertain eta luzera begira ▪ Eraikuntza eta birgaitze jardueretan eskakizun handiagoa sartzea
<p>Plangintza-tresnak</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ez da asmatu behar, ezta plan gehiegi sortu ere. Beste guztiak lotuko dituen plan handi bat erabili behar da. Eta batzuetan plangintza desberdinen artean gertatzen diren koherentzia eza ebaztea ▪ Plangintzak eta plangintzetan jasotzen diren tresnak berrikusteko eta eguneratzeko betebeharra ezarri behar da
<p>Babes-tresnak</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sute-arriskuei aurrea hartzea tresna gisa sartzea ▪ Diru-laguntzen politikak jasangarritasunaren helburua barne hartu eta lehenetsi behar du ▪ Fiskalitate berdea edo ingurumenekoa sustatzea, industriak aurrera egiten jarrai dezan, kontutan hartuz industriaren nortasuna eta pisua batez ere Bizkaian eta Gipuzkoan

EREMUA	EKARPENAK
<p>Gobernantza-tresnak</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TEren eta CCren (“gobernantza klimatikoa) erronkaren “gobernantza globala” kontzeptua gehitzea, beharrezkoak diren elementu guztiak sartzen diren tokietan: legeria, finantzaketa, ... Eskumenen ortopedia-arlotik ihes egin behar da. Eragile anitzeko tresnak behar ditugu ▪ Informazio-sistema sendoa sortu behar dugu, aldagaien bilakaera ezagutzeko aukera emango digun Behatoki batekin. Gipuzkoan Behatoki bat dago, lurralde-mahaiak... erreferentzia izan daiteke ▪ Informazioa eta sentsibilizazioa. Erronka bateratua da. Alderdi guztien informaziorako, gaikuntzarako, integraziorako eta aliantzarako tresnak eta baliabideak. Gizarteari zuzendutako alerta-tresnak sartu behar dira. Gizarteko eragile guztien informazioa eta trebakuntza sartzea, “kontzientzia klimatiko” handiagoa sortzeko ▪ Toki-mailan lehendik dauden tresnak aprobetxatzea. Ez da beharrezkoa foro berriak asmatzea. Toki-mailan, TA21en esparruan sortu den guztia aprobetxatu behar da ▪ Udalak inguruko enpresen zain egon behar dute, eta ahal duten neurrian, egokitze-prozesuan lagundu behar dute ▪ Eragileen mapa bat garatu behar da eta modu adimentsuan txertatu gobernantza-tresnetan ▪ Beharrezkoa da aztertzea zer pertzepzio duten herritarrek eta zer iritzi duten planteatu daitezkeen alternatibei buruz ▪ Legean zehaztutako helburuak ebaluatzeko eta haien jarraipena egiteko sistema bat ezarri behar da

EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ENTITATEEN ekarpenak (3. tailerra)

EREMUA	EKARPENAK
Helburuak eta printzipioak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pertsonak alde batera ez uzteko helburua bideratzea. Zentroko pertsonak ▪ Estatuko arauarekin bat datorrela bermatzea. Koordinazioa eta koherentzia ▪ Sektore bakoitzaren egoerara egokitutako helburu sektorialak definitzea ▪ Zein ekonomia mota sortuko den eta zer aukera dauden zehazteko aprobetxatzea ▪ Bizitza iraunkorreko eruedetara igarotzeko eta energia-konsumoa murrizteko helburua txertatzea ▪ Desira handiko helburuak zehaztea baina errealak ▪ Erronka nagusia kostuak nork bere gain hartzen dituen eta kostu hori nola bantzen den zehaztea da. Zein aurrekontu-sailetan oinarrituta gauzatzen dugu trantsizio energetikoa?
Plangintza-tresnak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Helburu bakoitzerako plangintza espezifiko bat ezartzea, bakoitzari beste modu batean beteko baitzaio ▪ 2030erako estrategia bat garatu behar da ▪ Jarduerak koordinatzea garrantzitsuagoa da ekintza eta plan berriak sortzea baino
Babes-tresnak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Enpleguaren ikuspegia kontutan hartzea. Enplegu-aukera berriak identifikatzea + Enplegurako prestakuntza (trantsiziorako prestakuntza, gaitasun berriak, unibertsitate-titulazio berriak) ▪ Klima-aldaketaren arloko prestakuntza eta gizarte-hezkuntza sartzeko eta jasangarritasunaren kultura garatzea ▪ LAGen garrantzia lurralde-eredu eraginkorragoa planteatzeko tresna gisa ▪ Fiskalitate berria, kontzientziaketa bultzatuz eta sustatuz ▪ Eskolako <u>Agenda 2030</u> aprobetxatzea ▪ Eraikin publikoak sustatzea eraginkortasun energetikoaren adibide gisa ▪ Hirigintza-planak funtsezko tresna dira, baina arinagoak izan behar dute. Izapide berririk ez ezartzea. Dauden ibilgailuak aprobetxatzea ▪ Klima aldaketari buruzko azterlanak egin eta eraginkortasunez zabaldu behar dira
Gobernantza-tresnak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Eraginak ikuspegi sozialetik neurtzeko bitartekoak jarri behar dira ▪ Aginte-koadroak behar dira, jarraipenerako funtsezko adierazle neurgarri eta eskuragarriekin eta ebaluazio on batekin. Gardentasuna, dibulgazioa eta kontzientziaketa behar ditugu. Lorpenei buruzko informazioa helaraztea. Kontuak ematea

OROTARIKO ENPRESA-ELKARTEEN ekarpenak (taller 4. tailerra)

EREMUA	EKARPENAK
Helburuak eta printzipioak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Helburu gisa sartzea ingurumen-osasunaren eta osasun publikoaren arteko lerrokatzea ▪ ETEentzat bidezkoa ez den trantsizio baten arriskua kaltetzea. ▪ Helburuen mailan, Europak ezartzen duena zorrotza eta nahikoa da, Estatuko legeak bezala ▪ Azken kontsumitzailearen kontzientziaioari garrantzi handiagoa ematea ▪ Egokitzapenean inbertitzeko politika aktiboek gainera, kanpoan lehiakorrak izaten lagun dezakete ▪ Nazioarteko liga batean jokatzeko dugu. Lehiakortasun-arriskua merkatu globaletan jarduten duten enpresetan, gure eskakizun-mailak handiagoak badira. Konpentsatzeko neurriak behar ditugu
Plangintza-tresnak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sektore-plangintza, sektore guztietan. Ez bakarrik industria handiarekin ▪ Ez ahaztu etxebizitzak eraikitze eta birgaitze sektorea, energia-eraginkortasuna erronka handia baita sektore horretan
Babes-tresnak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hezkuntza eta gaikuntza tresna gisa sartzea. Titulazioak egokitu behar dira, batez ere unibertsitate mailan ▪ Produktuaren emisioak gero eta gehiago kontutan hartzea, ez bakarrik diseinuarenak ▪ Enpresentzako laguntza-lerroak indartu behar dira. Laguntzak modernizatu behar dira. Publikoak bakarrik kontutan ez hartzea. Esparru lehiakor eta erakargarri bat sortu behar dugu inbertsioa erakartzeko. ▪ Lankidetzak-hitzarmenak sektoreka, jarduera-tresna gisa ▪ Karbono-aztarna nazioarteko estandarrekin kalkulatzeko tresnak + deskarbonizazioa lortzeko jardueren garapenaren jarraipena? (baloratu) ▪ Monitorizaziorako laguntzak tresna gisa sartzea ▪ Gizartea eta bereziki kontsumitzailea kontzientziatzea ▪ Enpresak GJHri buruz kontzientziatzea
Gobernantza-tresnak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Monitorizatzea eta kostu-onura ebaluatzea. Sektoreka egin ▪ 3 administrazioen arteko koordinazio argia behar dugu. Gaur egungo gainjartzeak (eta batzuetan inkoherentziak) saihestea, baita araudi-mailan ere ▪ Gobernanta-tresna nahiko daude, baina aprobetxatu egin behar dira ▪ Klima-aldaketarako lankidetzak publiko-pribatuko berariazko tresnaren bat sortzea ▪ Konponbide partekatuetarako aliantzak sortzea. Energia.komunitateen adibidea ▪ Beharrak aztertze foru sektorialak? Baina bakarrik beharrezkoak badira. Dagoena aprobetxatzea. Sinplifikatu ere
Beste batzuk	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Garraio-sarea oso garrantzitsua da karbono-aztarnan zenbait sektoretan (adibidez: nekazaritza) ▪ Karbono-aztarna neurtzean, iritsi da irismena gehitzeko gunea 3 ▪ Kontuan izan enpresa asko (handienak batez ere) iraunkortasun-estrategiak aplikatzen ari direla, ikuspegi globalarekin

ENERGIA INTENTSIBOKO ETA MATERIALAK ERALDATZEKO INDUSTRIAKO klusterren eta enpresa-elkarteen ekarpenak (taller 5. tailerra)

EREMUA	EKARPENAK
Helburuak eta printzipioak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ez dirudi egokia denik sektore batzuetarako helburuak eta mugarrak zehaztea sektore batzuetarako eta ez beste batzuentzako. Industria sektorean hobetu egin behar dugu, baina industria-sektoreak nabarmen eradatzen ari dira ingurumen-helburuak lortzeko. Lege hau industriaren eskutik egin behar da. Besteei ere eskatzeko ordua da. Maila guztietan erantzukizun maila bera dugu ▪ DBn nahiko hitz egiten da azken produktuez eta gutxi lehengaez. Legeak lehengaez hitz egin behar du, eta zein da azken hitza? ▪ Biomaterialak erabiltzeko helburuan arreta jartzea. ▪ Kontu handia izan helburuak finkatzearekiko errealtate teknologikoa kontutan hartu gabe. Helburuak errealtate horren eskutik joan behar dute ▪ 2050erako deskarbonizazioaren helburua egokia da, baina bateragarria izan behar du enpresentzako energia-hornidura eskuragarriekin ▪ Legeak berrikuntza bultzatu behar du finantzaketarekin eta helburuak lortzeko beste neurri batzuekin, egokitzeko arrazoizko denborak ezarriz ▪ Zorrotzeiak izan aurretik, European zer definituko den ikusi eta daukagun teknologia errealaren arabera legeak egin
Plangintza-tresnak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Legeak ez ditu plangintza-tresnak jaso behar, tresna horiek egin beharko liritekeelako egindako aurrerapenen eta erronka berrien arabera.
Babes-tresnak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Horrelako eraldaketa batek finantzaketa eskatzen du. Finantzaketa horrek diru-laguntza tradizioaletatik haratago joan behar du nahitaez. ▪ Proiektu pilotoak garatzeko laguntza intentsitate handiko neurri espezifikoekin lerro bat sortzea, inbertsio handia eskatzen baitute
Gobernantza-tresnak	
Beste batzuk	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kontutan izan industria-enpresek merkatu globaletan dihardutela. Eraldatzen garen bitartean lehiakorrak izaten jarraitu behar dugu ▪ Enpresek sortzen duten CO2 berriz xurgatzeko aukera ▪ Nola integratzen da legea isurketen merkataritzarekin? Kostu horiek enpresen lehiakortasunean eragin handia dutela kontutan hartzea. Nola konpentsatu kostu horiek lehiakortasuna ez galtzeko? ▪ Industrian ezin daitezke esperimenduak egin. Ekoizpen-prozesuak frogatutako teknologiek egin behar dira ▪ Berrikuntza teknologikoak ekoizpen-sistema bat aldatzea esan nahi du. Inbertsio ikaragarriak dira, eta ezin dira gaur hasi eta bihar amaitu

EZAGUTZA ARLOKO ENTITATE ETA PERTSONA ADITUEN ekarpenak (unibertsitateak, zentro teknologikoak, profesionalen elkargoak,...) (6. tailerra)

EREMUA	EKARPENAK
<p>Helburuak eta printzipioak</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Energia aurrezteari eta efizientziari buruzko helburuak zehaztea ▪ 2030eko tarteko helburuak + 2050eko amaierakoak definitzea (ibilbide bat egotea). 2030etik 2050era bitarteko zerbait gehiago azaltzeko. Helburuak potentzialak ebaluatzen dituzten dokumentu teknikoetan oinarritu beharko lirake eta gure abiapuntuko egoera eta egitura ekonomikotik eratorritako helburu propioak izatea. ▪ Helburuak globalak izan daitezke. Sektorekakoek azterketa sakona egin beharko lukete, kasu batzuetan bilakaera teknologikoaren aurreikuspenarekin. Asko jota, bloke handietan ▪ Helburu minimoak direla argi gera dadin ▪ Sartu beharreko printzipioa: GAS iraunkortasuna bera ▪ Kontsumoaren arrazionalizazioaz kontzientziatu behar da. Baita ere kontsumo eza-ri buruz kontzientziatu. Kontsumoa murriztea helburu estrategiko gisa ezartzea ▪ Helburu gisa ekonomia zirkularerako trantsizioa definitzea. Neurtzea eta helburuak ezartzea ▪ Lurralde-erresilientziako helburuak kuantifikatu behar ditugu (eta horretarako, metrika gehiago behar ditugu) ▪ I+G arloko helburuak finkatzea ▪ Ezarritako helburuen mailako garapen teknologikoa dago? Beharrezkoa da horrela dela zihurtatzea ▪ Energia fosilen kontsumoa murrizteko helburua finkatzea ▪ Modu espezifikoan mugigarritasunean eragitea (bilakaerari buruzko datua negatiboa da) ▪ Berrikusi daitezkeen helburuak (bilakaeraren arabera)? ▪ 2030 baino lehen helburuak sartzea baloratzea. 2030erarte egokitzeko bide gisa balio dezala, kontrol-mekanismo berberak ezarriz ▪ Ekonomia-dibertsifikazioari ekiteko aprobeztatzea. Hustubideen aldeko apustua egitea ▪ Helburu gisa itsasertzaren erresilientzia sartzea, biztanleria-presio handia jasaten baitu. Estuarioak berreskuratzea eta hiriko itsasertzeko fatxada birnaturalizatzea ▪ Isurketa gordinen helburuak finkatzea, hustutegiak kontutan hartu gabe ▪ Legearen helburuetan ikuspegi soziologikoa ezartzea, ez bakarrik ikuspegi tekniko-zientifikoa ▪ Helburu fiskalak ezartzea
<p>Plangintza-tresnak</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PLko plangintzak ezartzen badira, helburuen tarteko berrikuspenetan sartu behar dira ▪ Plan/ibilbide-orri sektorialak

EREMUA	EKARPENAK
Babes-tresnak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Karbono-aurrekontuak tresna bat izan daitezke? ▪ Estatuko Legeak behartzen dizkigun tresnak kontutan hartzea ▪ Badauzkagun tresnak ezartzea ▪ Egokitzapen plana edo garraioaren kontingentzia ▪ Kostaldeko erresilientziaren plan orokorra ▪ Berrikuntza sozialari mesede egiten dioten tresnak ezartzea ▪ Zentroari lotutako KZ larrialdietarako udal planak ▪ Birsailkapen bat sartzea Eraikuntzen Kode Teknikoan, horretarako eskumena badugu ▪ Teknologikoak ez diren esparruetan ikertzeko finantzaketa-neurriak sartzea ▪ EJrako finantzaketa-betebeharrak ezartzea
Gobernantza-tresnak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Helburu handinahiak ondo kontatu behar dizkiogu gizarteari ▪ Klima Kalteberatasunaren Behatokia sortzea ▪ Monitorizazio-tresnak sartzea, klimaren erresilientzia eta herritarren ongizatea errazteko ▪ Batzorde Zientifikoa osatu (azpitaldeekin, lan-batzordeak,...) ▪ COPU klimatikoa Udalsarearen osagarri gisa ▪ Aholku Batzordea sortzea (independentea, zientifikoa izateaz gain) ▪ Herritarren arteko batzarrak bultzatzea (Eur)

MUGIKORTASUN-SEKTOREKO klusterren eta enpresa-elkarteen ekarpenak (7. tailerra)

EREMUA	EKARPENAK
Helburuak eta printzipioak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bidezko trantsizio bat ezinbestekoa da ▪ Ez lotu hertsiki deskarbonizazioa elektrifikazioarekin, agian etorkizunean ez baita irtenbiderik eraginkorra ▪ Euskal ibilgailuen mapak nola funtzionatuko duen definitzea. Batez ere, kamioi eta ibilgailu industrialen parke mugikorra berritzearen alde egitea ▪ Automobilari klima-aldaketaren erantzukizuna deskargatzea isurketen zati ez hain garrantzitsua da ▪ Neutraltasun teknologikoaren printzipioa defendatzea, ahal diren energia guztiak erabiliz emisioak hobetzeko, teknologia hoberenak ezarriz eta haien garapenari oztoporik jarri gabe ▪ Energia erabilgarri guztiak izan behar dira kontutan eta modu berdinean erabili ▪ Langileen mugikortasun-eredu berriak kontutan hartzea ▪ Azken helburua lortzeko beharrezkoak diren bitarteko helburuak zehazteko eta helburu errealistak eta lorgarriak finkatzeko beharra ▪ Azken miliako banaketari irtenbideak ematea ▪ Helburu nagusia aplikatzen dizkiguten Europako araudi eta esparruetara egokitzea izan behar da ▪ Trantsiziozko kultura sortzearen beharra
Plangintza-tresnak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jarraipenerako eta plangintzarako tresnak mugarriak eta helburuen-betetze maila ▪ Gida espezifikoak sektore bakoitzerako, mugarriak eta helburu propioak betetzeko ▪ Helburu errealistak finkatzeko enpresekin partekatutako azterlanak
Babes-tresnak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Enpresek lanerako mugikortasun-planak zehaztu beharko dituzte, eta garraio-flotak berritzeari ekin beharko diote ▪ Hartzen diren neurrien eraginari buruzko ingurumen-hezkuntzako lan garrantzitsua sartu behar da ▪ Aldez aurretik azterketa bat egitea enpresekin, lantokietarako irisgarritasuna modu jasangarrian lortzeko moduari buruz ▪ Helburuak lortzeko gidak lantzea. Sektore bakoitzak bere gida eta helburu propioak iza behar ditu (ibilbide-orriak) ▪ Helburuak neurtzeko eta horien jarraipena egiteko uneak eta mugarriak ezartzea, aurrerapenak ikusteko laguntzeko ▪ Flotak berritzekom laguntza ekonomikoa ▪ Trantsizioa eta egokitzapena errazten duen fiskalitatea. Aldeko tributazioa. Erosketan ez dela larritzen, ibilgailuen erabileraren arabera baizik. BEZa murriztua produktu jakin batzuetan ▪ I+G babestu behar da. Adibidez, Hazitek programa dago, enpresen I+G laguntzeko ▪ Garraiobideak egungo eta etorkizuneko beharretara egokitu behar dira ▪ Finantzaketa-bideak instrumentalizatzea, garraio alternatiboei eman beharreko zerbitzua egokitzeko

EREMUA	EKARPENAK
<p>Gobernantza-tresnak</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Enpresetan gardentasuna txertatzeko tresnak ▪ Digitalizaziorako erraztasunak, mantentze-lanetako liburuak eta tresna digitalak ETEetan, ibilgailuen eraginkortasuna eta hobekuntza hobetzeko, datu-base eta informazio partekatuaren bidez ▪ Sektoreen eta sektore bereko enpresen artean informazioa partekatzeko espazioak bilatzea, hobekuntza energetikorako, eraginkortasunerako eta irtenbide bateratuak bilatzeko
<p>Beste batzuk</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Garraio-sektoreak dagoeneko, Europako arauen mende daude ▪ Zerbitzuguneak “multiteknologia” izateko beharra, eta ibilgailuentzako energia-iturri desberdinetako hornikuntzak instalatzeko ekimenei laguntzea ▪ Ibilgailu elektriko jasangarrienak erosteko batez besteko prezioak aldekoa izan behar du. Oraindik ez da

LEHENENGO SEKTOREKO, ERAIKUNTZAKO ETA KONTSUMOKO klusterren eta enpresa-elkarteen ekarpenak (8. tailerra)

EREMUA	EKARPENAK
Helburuak eta printzipioak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Legeek, batez ere, enpresa handiei eskatzen diete, baina lege honek guztiak behartu beharko ditu, baina trantsizio-prozesuak garatu ahal izateko beharrezko baliabideak ezarri. Ibilbide-orriek enpresa txikien errealitatea hartu beharko dute kontuan ▪ Helburuen artean ekodiseinua sartzea ▪ Erosketa publiko berdea indartzea erronka handia da, eta ezinbestekoa izango da helburuak lortzeko. Gutxieneko helburu edo betebeharrak ezartzea ▪ Sektoreka helburuak ezartzea ▪ Erantzukizun partekatua ezartzea ekoizpenean eta kontsumitzailean
Plangintza-tresnak	
Babes-tresnak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ekoetiketak eta karbono-aztarna, packaging mailan, gutxi garatutako tresnak dira, eta sustatu egin behar dira. ▪ Sortuko diren aukera berriei lotutako enpresen sorrera arindu behar da. Enpleguaren sorreran duten eraginaz gain, start-up horiek funtsezkoak dira batzuetan inertzia gehiegi dituzten enpresei irtenbide berriak emateko. ▪ EPDak etiketa bihurtzea erabiltzailearentzat ▪ Finantzen aldetik, zaila da ekodiseinuei heltzea. Laguntza nahikoak ezarri behar dira (itzuli beharrik gabekoak, finantzaketa bigunekoak, bigunekoak)
Gobernantza-tresnak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pilotaje-batzordeak gobernantza-tresna gisa
Beste batzuk	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Klusterrek ETEei buruzko datuak eman ditzakete ▪ Arlo publikoaren eta pribatuaren arteko lankidetzaren oso garrantzitsua da konponbide disruptiboak ezartzeko ▪ Eraikuntzan jasangarritasun-irizpideen aplikazioa oraindik ez da ekonomikoki lehiakorra

INGURUMENAREN BABESAREKIN ETA GIZARTE-GARAPENEN BESTE ARLO BATZUEKIN LOTUTAKO GIZARTE-ENTITATEEN ekarpenak (9. tailerra)

EREMUA	EKARPENAK
Helburuak eta printzipioak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Legeak oreka lortu behar du bere helburuen eta eskubide sozialak bermatzearen artean. Gizarteratzea kontuan hartu behar da (pobrezia energetikoaren aurkako borrokaren adibidea). Aldaketa inklusiboa lortu behar dugu ▪ Pertsonen mugikortasuna ez da erroko arazoa, errepide bidezko salgaien garraioa baizik. Ibilgailu astunak errepidetik kentzeko eta ontzi-ustiatzaileetara eta trenera eramateko lan egitea ▪ Mendietako jabeen ahotsa entzun behar da, eta gizarteari eskaintzen dioten ingurumen-zerbitzua ezagutu. ▪ Trantsizio energetikoaren ikuspegi familiarra kontuan hartzea ▪ Nekazal mundua zaindu behar da. Landa-eremuak, abeltzaintza eta askotariko baso-politika errespetatzea. ▪ Sektoreka lan egin behar da, beren sektorean mugarririk eta konpromisoak ezartzeko
Plangintza-tresnak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zeharkako Plangintza bat ezinbestekoa da ▪ Planek finantzaketa eta memoria ekonomikoa izan behar dute, eta jarraipen-sistema bat izan behar dute.
Babes-tresnak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Energia eskuragarriaren beharra. Bonu sozialak bezalako tresnak, hala nola energía ▪ Garraio bakarreko/integraleko sistema Euskadin. Metropolia. Pertsona guztiengana irits daitezela. Garraio pribatua baino hobeto joatea garraio publikoan ▪ Administrazio publikoek eredu izan behar dute. Eraikin publikoetan erabiltzen diren energiak ordeztzea ▪ Bioeraikuntza eta biomaterialen erabileraren alde apustua egin ▪ Ontziak eta bilgarriak murriztu behar dira ▪ Pedagogia egitea eta herritarrei hau zein garrantzitsua den ulertaraztea ezinbestekoa da. 0Km, sasoiko produktuen kontsumoa eta antzeko gaiei buruz kontzientziatzea. "Bizi-kalitatea" kontzeptuaz kontzientziatu behar da, kontzeptu horrek "bizi-maila" ren kontzeptu tradizionala ordezkatu behar baitu. ▪ Aldaketa hori zerga-politika berri baten barruan babestuko duten zerga-neurriak ▪ Auto-hornidura energetikoa sustatzeko eta errazteko laguntzak ▪ Garrantzia ematea ikastetxeei eta etorkizuneko belaunaldiei

EREMUA	EKARPENAK
Gobernantza-tresnak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lidergo instituzionala gobernantza baino garrantzitsuagoa da, baina garrantzitsua da pertsonen eta eragileen arteko harremanari eustea, arauaren urratsak eta aurrerapenak baliozkotu eta kontrastatzeko. ▪ Beharrezkoa izango da gardentasun handia eta kontuak ematea, ziur asko horrek guztiak sakrifizioak ekarriko baititu egungo kontsumo- eta bizitza-ereduaren arabera. ▪ Gizarte-eragileek eta herritarrek aurrekoan, bitartean eta gerokoan egon behar dute ▪ Adituek presentzia izan behar dute gobernantza-guneetan
Beste batzuk	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Administrazio eredugarria behar dugu, epe laburrekoa ez dena ▪ Oraindik beharrezkoa eta lehentasunezkoa den normalizat jotzen da

EUSKAL ENERGIA SEKTOREAREN ekarpenak (taller 10. tailerra)

EREMUA	EKARPENAK
Helburuak eta printzipioak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Helburua industria lehiakor bat bideratzea izan behar da, deskarbonizatutako esparru batean ▪ Gizarte mailako irtenbideak behar ditugu. Sektore bat bakarrik ez finkatzea ▪ Eraldaketa mailakatua izan behar da ▪ Helburuak Europako araudia betetzea eta guri aurea hartzea izan behar du, baina 2050erako helburuak gaur egun lorezinak direla dirudi. Energia-mendekoak eta material-mendekoak gara ▪ Eskariaren, kontsumoaren kudeaketan jardun behar da ▪ Neutraltasun teknologikoaren printzipioari eustea
Plangintza-tresnak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Helburu lorgarriak adierazten dituzten ibilbide-orri errealistak ▪ Aldaketarako erakunde-plangintza argia eta irmoa ▪ Ikuspegi eta diagnostiko zabala duten planak ▪ Hainbat betetze-fase eta epe laburreko helburuak dituzten ibilbide-orriak, neurgarriak eta kuantifikagarriak. ▪ Legearekin batera abian jartzeko arau-garapen arina
Babes-tresnak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zentro teknologikoen giltzarri izan behar dute egokitzapenean. Eskura dagoen teknologiarik onena aukeratzeko lagundu behar dute ▪ Enpresak eta pertsonak birgaitu behar ditugu, beste gako batzuetan produzitu ahal izateko ▪ Instalazio berriztagarriak garatzeko zerga-pizgarriak ▪ Herritarrekin pedagogia lan handia egin behar da, eta enpresekin komunikazio eraginkorra izateko arazoei heldu behar zaie. ▪ Erronka ez da politikak eta gauzatzea izango. Izapidetze-tresna azkarrak behar ditugu, izapidetze-denborak laburtuz eta prozedurak berrituz. Leihatila bakarrak ▪ Energia berriztagarriak instalatzeko eta trantsizio energetikoko lizentziak izapidetzeko prozesuak bizkortzen dituzten tresnak
Gobernantza-tresnak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Funtsezkoa da eragileen arteko elkarlana eta elkarlana. Mahaiak eta foroak gaika antolatuta behar ditugu, tresnak, estrategiak, gakoak... partekatuz.
Beste batzuk	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ekonomia zirkularra aukera bat da enpresa txikientzat ▪ Mugako karbonoa kontuan hartzea. Atzerriko araudiak kontuan hartzea. Ez du balio gu ez kutsatzea eta gero kanpoan modu ez jasangarrian ekoitzi den zerbait erostea ▪ Eraikinak birgaitzeko araudi berriaren zirriborro bat dago, eta kontuan hartu beharko litzateke. ▪ Kontuan izan meatzeei buruzko egungo legea zaharkituta dagoela

3.eranskina

Tailerren osteko formularioaren bitartez parte hartutako eragileen zerrenda

Tailerren osteko formularioaren bitartez parte hartutako eragileak

Aclima, Basque Environment Cluster

Alokabide

Arabako Errioxako Kuadrilla

Euskadiko Paper Klusterra Elkartea

Arrasateko Udala

Basauriko Udala

Donostiako Udala

Itsasondoko Udala

Sestaoko Udala

Vitoria-Gasteieko Udala

AZTI

Bahía Bizkaia Gas

Basque Centre for Climate Change (BC3)

Mendi Ingeniarien Elkargoa

Confebask

Debabarrenako Mankomunitatea

Bizkaiko Foru Aldundia

Gipuzkoako Foru Aldundia

Eguzki talde ekologista

EKA/ACUV

Ekopol

Eraikune, Euskadiko Eraikuntzako Klusterra

ESTASERBI

Euskal Herriko Itsas Foroa

TECNALIA Research & Innovation Fundazioa

Eusko Jaurlaritza. Osasun Sailburuordetza

Eusko Jaurlaritza. Lurralde Plangintza eta Hiri Agenda Sailburuordetza

Gorbeialdeko Kuadrilla

Greenpeace

HIRUKIDE

Ingurugela-CEIDA (Ingurumen eta Irakasbideen Hezkuntza eta Ikerketarako Ikastegiak)

Makatza Arratiako Ekologistak Elkartea

NEIKER

Orkestra-IVC

Petronor

Plataforma de Edificación Passivhaus

TECNALIA Research & Innovation

TELUR Geotermia y Agua

UPV/EHU

4.eranskina

Irekiaren bitartez jasotako ekarpenak

Irekiaren bitartez jasotako ekarpenak

OHARRA: Ekarpenak hitzez hitz daude jasota, bai eta adierazi diren hizkuntza berean ere.

APORTACIÓN 1

Muchas personas estamos de acuerdo en que el cambio climático y la contaminación son problemas reales, aunque en el primer caso, hay dudas razonables si se debe a la acción humana o a un cambio de ciclo.

Pero un nuevo sondeo que publica El American <https://elamerican.com/no-pagar-nuevo-tratado-verde/?lang=es>, revela que la ciudadanía estadounidense no está interesada en desembolsar cantidades masivas de sus bolsillos en busca de “soluciones” progresistas y de gran gobierno como el llamado Green New Deal o “Nuevo Tratado Verde”.

Al fin y al cabo, el “New Deal” verde le costaría a los contribuyentes hasta \$93 billones de dólares, una suma realmente asombrosa que equivale a casi \$600.000 dólares por hogar americano.

“Esta encuesta demuestra una vez más que los estadounidenses no están dispuestos a pagar por las políticas anti-energéticas ultra caras de la izquierda”, concluyó Myron Ebell, director del Centro de Energía y Medio Ambiente del CEI.

Arantxa Tapia explicó recientemente las líneas generales del Basque Green Deal al Consejo Asesor de Medio Ambiente y la Comisión Ambiental y afirmó (ver minuto 10:45’) que de este modo el Gobierno Vasco también se suma y participa en el Green Deal del pacto europeo <https://www.irekia.euskadi.eus/es/news/69277-tapia-explica-las-lineas-generales-del-basque-green-deal-consejo-asesor-medio-ambiente-comision-ambiental?track=1>

Pero realmente ¿está dispuesta la ciudadanía vasca y las empresas vascas a un aumento de los impuestos para hacer frente a los objetivos que se marcan en este anteproyecto de ley?

Realmente ¿está dispuesto el sector energético vasco, compuesto por más de 380 empresas, con 54.700M€ de facturación global y más de 23.200 empleos en el territorio, a asumir unos costes económicos enormes, teniendo en cuenta lo costosas que son las energías renovables?

Como denunció en un comunicado el representante James Comer (R–KY 1st District) miembro principal del Comité de Supervisión de la Cámara de Representantes, «El Green New Deal es un superpaquete socialista que sólo cargará de deudas a los contribuyentes más trabajadores y desplazará a millones de estadounidenses de sus puestos de trabajo».